

AR SANTIAGO

Ar he'mi bi 'yot'a ar Santiago

Ar nzengwa

¹ Dar Santiago, ár 'begogi Jö ne ar tsi Hmu Hesukristo, di zengwa'ihu gatho nu'ahu yá 'beto'ihu nu'u 'ret'amayoho yá t'u ar Israel ha gatho ya hai xka mfonthu.

Ar hoga mfödi unga Jö

² Ma tsi kuhu, njohyahu nú'mu gi thohu tsant'ö ya thogi.

³ Gi pöhu nu'mu nts'at'ahu ri ñ'emuihu, ma da hñuxa ri ts'etihu.

⁴ Umba ri muihu da nheki ri ts'etihu ha nö'ö gi pehu, ne gi ñöxu xiñho, hinte gi k'athu.

⁵ Nu'mu n'a'ahu gi k'athu ar mfödi, 'yafu Jö ne da 'ra'ahu, ngetho nö'ö xa unga nzeye ne hingi ñös'ahu.

⁶ Ñ'emuihu gi 'yafu, hingi yomihu. Ngetho nö'ö togo yomi, ñhehwi nuyá mpunts'i ar döñhontha xa tuxta ar ndöhi, mawa di manu.

⁷ Nu'u togo njap'u, yo di benga ja tema da umba ar tsi Hmu.

⁸ Nö'ö togo yót'a ár mfeni, hingi 'yo n'adar 'ñu.

⁹ Nunar tsi ku hyoya, dá njohya xi numansu Jö.

¹⁰ Ha nö'ö togo pe'sa yá m'ets'i, dá njohya xi hyoma hai Jö, ngetho nö'ö ngu ár ndoni n'ar doni, ma da thotho.

¹¹ Ngetho nu xta boxa ar hyadi ne da pat'i, ar doni da 'yot'i, da da ár ndoni ne da m'eta ár nzatho.

Njap'utho nö'ö togo the ya ñho, da m'eta mateda yá m'ets'i.

Ga tsethu ya ts'ati

¹² Nzatho nunar ñ'ohö da tho xiñho nú'mu ts'ati. Ngetho nu xta tho nunar ts'atinu, ma da hñonga ar te ngu ar nthöhö xi ñöt'wa Jö gatho nu'u togo mödi.

¹³ Nu'mu n'a ts'ati da 'yot'a nö'ö hingi ho, yo ma da 'ñenö go tsata Jö, ngetho Jö hingi tsä da ts'ati da 'yot'a nö'ö hingi ho, ne hinto tsat'ö.

¹⁴ N'a ngu n'a ts'ati nú'mu hár mfenise tsits'i da 'yot'a nö'ö ne ár ndo'yo.

¹⁵ Nunar mfeninu, ngu n'ar 'behñö ñ'u, da 'rogi ar ts'oki, ne xta 'yot'e, da 'yonga ar ndöte.

¹⁶ Ma tsi hmöka kuhu, yo gi 'behü ar 'ñu.

¹⁷ Gatho ya hogant'uni xa xiñho, bi e mhets'i, bi pehna ar Dada togo ár meti ar ñot'i. Nö'ö hingi mponi, ne hingi pata ár mfeni, ngu mponga ar xudi.

¹⁸ Go bi ne'ö bi jaju da ntehu man'agi har mhö majöni da oxu, ne da nugagihu ngu ar 'bet'o sofo ma da njuxa m'efa.

Nu'u togo ot'a ngu mönga ar hoga mhö

¹⁹ Jange tsi kuhu, xaju xiñho ri guhu gi 'yohu, hinge dama gi thöhu, ne hingi mbo ri kwehu ngut'a.

²⁰ Ngetho nö'ö togo mbo ár kwe, hingi pe nö'ö ne Jö da mefi.

²¹ Jange hyehup'u gatho nö'ö hingi ho ne gatho nuya ts'omfeni. Pe'su n'ar hogamui gi hñöñhu ar hoga mhö xi t'ut'ahu. Nunar mhönu tsä da po'ahu.

22 Ne gi 'yothu n^oö mönga ar hoga mhö, hinge h^onse gi 'yoxthu. Nu'mu hinge 'yothu, gi nts'oksehu.

23 Ngetho nu'mu n'a da 'yoxa ar mhö, ne hinda 'yo'te, ñhehwi n'a handase ár hmi har ñhe.

24 Nö'ö xi wadi xi hyanda ár hmi ne bi ma, m'efa bi pumhni tengu ár hmi.

25 Ha nö'ö togo huxa ár da har 'bepate xi hoga ma muihu, hingar döni, umba ár mui teni da 'yot'a nö'ö mö, ne njap'u nzatho gatho nö'ö ot'e.

26 Nu'mu n'a enö xa hongá Jö, ne hinge tsa da got'a ár ne, nts'okse, ne gatho nór 'befi hongá Jö, hinter m'ep'u'ö.

27 Nunar thongajö xint'axi ne hinte pe'sa ya jaxt'i hár nthandi Jö ar Dada, gehnu ma ga xi'ahu: Tsoñhu ya tsi hyoyabötsi ne ya 'ranxu tho ar k'at'i, ne gi ntsuñhu hinda jaxt'a ri m'uihu gi mewihu ar ximhai.

2

Hingi hwanthu 'ra

1 Ma tsi kuhu, dá nheki nuna ri ñ'emuihu gi pe'sfu ma tsi Hmuhu Hesukristo, yo gi hwanthu togo gi zohu.

2 Ngetho nu'mu ha ri mhunts'ihu da zonga n'ar ku di hö ya k'axt'amfo'ye ne ya hoga he, 'mefa da zonga man'ar tsi hyoya ku di he 'ra ya tsi njumfo,

3 ne gi numañhohu nuna hö ar nzatho he, ne gi 'ñembabihu: Hñuxnu ha ya hoga nthuts'i. Ha gi 'ñembabihu nunar tsi hyoya: 'Bap'utho. Nu'mu gi ne gi hñudi, hñup'u har hai.

4 Hage hingi hwanthū njap'u ya ku 'mu, ne gi teñhu ya mfeni hingi ho.

5 Ma tsi hmōka kuhū, di ne gi 'yoxu nö'ö ma ga xi'ahū: Hage hinxi hwahna Jö nuya hyoya jawa har ximhai da me'sa nzeye ar jamfi, ne da yut'a hár ts'ut'wi xi ñöt'wabi nu'u togo mödi.

6 Ha nu'ahū xka hyomfu ar hñö nö'ö ar tsi hyoya. Hage hingo nu'u pe'sa yá m'ets'i togo ja'ahū gi thohū ar ts'om'ui, ne gehyū togo tsix'ahū ma da 'bap'ahū ha ya ts'ut'wi.

7 Ha hinga gehyū togo tsamba ar hoga thuhu bi mhat'ahū n'ehe.

8 Nu'mu xa majöni gi othu ngu enga ar 'bepate xa döta ár nsu, gi teñhu 'mu ngu enga hár T'ofö Jö: Mö ri ñ'ohū ngu gi mhöse. Njap'u gi othu xiñho 'mu.

9 Ha nu'mu gi hwanthū ri ñ'ohū, gi othu ar ts'oki, ne xka ts'ojwu ar 'bepate, 'ñudi gar ts'oktehu.

10 Nu'mu n'a umba ár mu da 'yot'a gatho ngu mönga ha ya 'bepate, ne nu'mu da ts'oka n'a xenitho, da tho xa xoge.

11 Ngetho get'ö togo bi 'ñenö: Yo gi tsimba ár nthöti ma'ra, get'ö xi 'ñenö n'ehe: Yo gi ñhote. Ngetho nu'mu hingi tsimba ár nthöti man'a, ha gi hote, njap'u xka ts'okwa yá 'bepate Jö.

12 Jange 'buhū ne gi ñöhu ngu nu'u ma da thö'spa majöni har 'ra'yo 'bepate xi hoga ma muhu.

13 Har thöxamajöni hinda ma da m'e'spa ar nhwëki nu'u togo himbi me'sa ar nhwëki. Ha nunar nhwëki töpa ár nsu ar thöxamajöni.

Ar ñ'emuisse hinter me'ö nu'mu hingi pewi ya hoga 'befi

14 Ma tsi kuhu, te da ma_xa n'ar ku da ñ'enö pe'sa ar ñ'emui ne hinte nheki yá hoga 'befi. Hanja da tsa da mpo n'a nu'mu hõnse di mpe'sa ar ñ'emui.

15 Xi'mu n'ar ku ar ñ'õho wa ar 'behñö, hinte kö ár dutu, ne hinte pe'sa te da zi hyax'mu,

16 ha nu'ahu gi ñ'embabihu: Di möhu ter entho, ñhexu xiñho ne niñõhu, ne hingi umfu tema hongá ár ndo'yo, tema ñho gi umfu 'mu.

17 Njap'u ar ñ'emui n'ehe, nu'mu hingi pëwi ya hoga 'befi, hinter me'ö.

18 Tsa da ñenga n'a: Nu'ge gi pe'sa ar ñ'emui, ha nuga di pe'sa ya hoga 'befi. Utka ri ñ'emui hinte pëwi ya hoga 'befi, ne nuga ga ut'a ma ñ'emui di pëwi ya hoga 'befi.

19 Gi jamfi n'ada Jö 'bui. Xiñho'ö. Njap'u nuya ts'ondõhi jamfi n'ehe, ne xa nhwõt'i ntsu.

20 Xa xka 'be ri mfeni. Ham'u ma gi pödi, nunar ñ'emui, nu'mu hingi pëwi ar hoga 'befi, hinter me'ö.

21 Ma palehu ar Abra bi nhu hinte ma ts'oki mi tu, ngetho bi 'yot'a ar hoga 'befi nú'mu mi datwa Jö ar Isa ár t'u, ngu n'ar m'õñho.

22 Ha hingi handi, ar ñ'emui bi mpefi mahyegiwi ya hoga 'befi, ne bi japi bi nxoge nú'mu mi t'ot'a ya hoga 'befi.

23 Njap'u bi thogi ngu enga hár T'ofö Jö habu enö: Ar Abra bi ñ'emui Jö ne bi nhu hinte ma ts'oki mi tu, ne bi nsipabi ár ñ'owi Jö.

24 Hyanthu 'mu, nuya jö'i numañho Jö ngetho ot'a ya hoga 'befi, hinge hõnse thandwa ár ñ'emui.

²⁵ Njap'u ar Rahab mar ts'o'behñö, bi nhu hinte ma ts'oki mi tu, ngetho bi umba ar tsaya yá m'ehni, ne bi ko'sa ha man'ar 'ñu.

²⁶ Ngetho jangu ar ndo'yo, nu'mu k'at'wabi ar hñö xi du, njap'utho ar ñ'emui n'ehe, nu'mu hingi pewi ya hoga 'befi hinter me'ö.

3

Nö'ö pe ma nehu

¹ Tsi kuhu, yo xa gi hoñhu gi ñ'utatehu nze_ye'ihu, ngetho gi pöhu ma da thobgagihu nö'ö ar pa da thöxamajöni.

² Ngetho gatho di ts'okwabihu Jö. Nu'mu di 'bu n'a hinte ts'okwa Jö nú'mu ñö, nö'ö xa 'bui xiñho, ne pe'sa ar ts'edi da zöma xoge ár ndo'yo.

³ Nuju di tutwabihu ya bojö ha yá ne ya fani, ne da 'yotkagihu. Njap'u di ethu gatho ár ndo'yo.

⁴ Nuya motsa n'ehe, mödi nda döta ne di ntoxkwi ya 'yomndöhi, t'et'a tsixa n'ar tsi t'ulo nt'e, ne et'a habu da ne nu'u et'i.

⁵ Njap'u ma nehu n'ehe, gehnu n'ár tsi xeni ma ndo'yohu, ne tsá da 'yot'a ya döta 'befi. Hangu ár döta ar mboza tsá da tsö n'ar tsi t'ulo tsibi.

⁶ Ne numa nehu gehnu n'ar tsibi. Ja ñuxhnu ya ts'oki jawa har ximhai. Nunar nenu huxa ha ma ndo'yohu, xi ts'omba ár m'ui gatho nö'ö xi hyoka Jö. Gese ár tsibi ar 'bexui tsö nunar tsibinu.

⁷ Ngetho gatho ya zu'we ja har ximhai, ya ts'int'su, ya k'eñö ne nuya zu'we ja har ñhonthe, xi tsá xi zönda ar jö'i.

⁸ Ha hinjo'o n'ar jö'i xi zönda ár ne. Ngu n'ar hñeni hingi tsá da m'a'mi, xa ñuxa ar 'ñethi hote.

9 Getnu di nsundahu Jö ar Dada, ne getnu di tsañhu ya jö'i di hñöxa Jö.

10 N'adar ne habu ponga ar nsunda ne ar nts'ani 'mu. Ma tsi kuhu, yo gi njahup'u.

11 Hage n'adar pothe habu ponga ar uthe ne ar júthe.

12 Tsi kuhu, hage n'ár 'bai ar iuxi tsá da unga ya 'ro njuka ar nziki, wa n'ár 'bai ar obxi da unga ya iuxi.

Ar mfödi di 'ñe mhets'i

13 Nö'ö togo ja ri mfödihu ne xiñho ár mfeni, ñ'uhü ri hoga 'befihu da nheki gi pe'su n'ar hogamui, hingi ñ'exu.

14 Ha nu'mu gi gesehu, ne gi benthü ar tuhni ha ri muihu, yo gi exa ri nsuhu gi eñhu gi pe'su ar hoga mfödi, ne hingi njap'u.

15 Ngetho nunar mfödinu gi teñhu, himbi pehna Jö. Gehnu ár meti ar ximhai, xi bense ya jö'i, ne go unga ar ts'ondöhi.

16 Ngetho nu habu ja ar gese ne ya tuhni, nunu hinte janu ar hogam'ui, honse nö'ö xi nts'otho.

17 Ha nunar hoga mfödi di 'ñe mhets'i, m'et'o xint'axi, hingi hongar tuhni, di mönga ar hogamhö, ar hogajö'i. Di hwëka ma'ra, ne ot'a n'ar hoga 'befi, hindi ñ'önt'uütho, gatho umba ár muü ot'a xiñho.

18 Ne nu'u togo pe'sa ar hogamui ot'a ar hoga 'befi, ma da hñönga n'ar m'ui ter entho.

4

Ar ntsixkwi ya meximhai

¹ Habu di 'ñe ya tuhni ne ya nt'utsate gi pe'su. Hage hinge di 'ñe ngetho te gatho gi nehu, ne gathoyu nxint'a ha ri mfenihu.

² Gi hyoju ne hingi pe'su. 'Butho gi ñhohu ne gi ñö'spabihu yá ñho ma'ra, ne hingi tsa gi tsuhu nö'ö gi nehu. Xa gi ntuñhu ne gi weñhu, ha hingi tiñhu nö'ö gi teñhu. Hinte gi pe'su ngetho hingi afu Jö.

³ Ha nu'mu gi ahü hingi t'a'ahu, ngetho gi ahü ngu ne ri ts'omfenihu.

⁴ Gi ñhehwihu n'ar jö'i ka ár nthöti. Wa hingi pöhu nö'ö togo ntsixkwi ar ximhai ntoxkwi Jö. Nu togo ne da ntsixkwi ar ximhai, hotwa ár xutha Jö.

⁵ Wa gi beñhu hinter me'ö te mönga hár T'ofu Jö habu enö: Nunár Hñö Jö xi japi 'bu ha ma muihu, xa tuse mökagihu.

⁶ Ha nö'ö xa hwëgagihu ár mfats'i, jange enö njawa: Jö ntoxkwi ya ñ'ets'i, ne faxa nu'u 'yo nts'a'mtho.

⁷ 'Yothwu Jö, yo gi ñhehu da dö'ahu ar ts'ondöhi, ne da 'wege da ma'ö.

⁸ Kwathu gi hyoñhu Jö, ne da wat'i da hyoñ'ahu n'ehe. Nu'ahu xka 'yothu ar ts'oki, xuju ri 'yehu. Ne nu'ahu gi yót'a ri mfenihu, jafu da t'axka n'agitho.

⁹ Dá du ri muihu gi nzoñhu. Dá the ri thedehu da zo ar ts'oni. Dá the ri johyahu, da zop'ahu ar dumui.

¹⁰ Nts'a'mhu hár nthandi ar tsi Hmu, ne go da 'ñes'ahu ri nsuhu.

Hinga theñhu ya ku

¹¹ Tsi kuhu, yo gi nthentehu n'a ngu n'a. Ngetho nu'u togo ot'a njap'u, pontho thenga ya 'bepate ne

embabi hinter me'u. Hingi ne da 'yote, ne go ne'u da hñö'spa majöni ya 'bepate.

¹² N'ase togo xi unga ya 'bepate, ge'ö togo tsa da unga ar mpoho, wa da japa ya jö'i da m'edi. Xi'ge, togo'i gi 'yapa ár mfei man'a.

Hyoñhu gi 'bet'ohu Jö

¹³ Ha gi ohupya, nu'ahu gi exu ri nsuhu gi eñhu: Nupya wa xudi ga möhu ha n'ar hnini, ne ga 'buhunu n'a njeye, ga mpahu ne ga töhu ya bojö.

¹⁴ Honse hingi pöhmöhu tema da tho xudi. Ngetho ter me'ö ri tehu. Ha hingi ñhehwihu ar 'bongui, n'a tsi tui da nheki ne da m'etho man'agi.

¹⁵ Nö'ö xiñho gi 'ñeñhu: Nu'mu njap'u ne ar tsi Dada ne da hmiju ar te, ga othu nuna ne nuyü.

¹⁶ Nu'mu hingi eñhu njap'u, gi exa ri nsuhu, ne gatho nö'ö hingi et'a Jö m'et'o, hingi ho.

¹⁷ Ha nö'ö pödi da 'yot'a nö'ö xiñho ne hingi ot'e, ts'okwa Jö.

5

Ts'ohna nu'u pe'sa ya ñho ne to'ma ya hyoya

¹ 'Yohupya, nu'ahu gi pe'su nzeye ri ñhohu, nzoñhu ne xa gi mahu, ngetho xa ma gi thohu ar hyoya ne ar thuhu.

² Nuya ri ñhohu xi 'yatho, ne xi zida ya zu'we nuya ri hehu.

³ Nuya ri k'axt'i ne ri t'axbojöhü xi zida ar hai, gehyü ma da damajöni gi njahup'u. Nuya ri ñhohu xka kwathu nuya ngöxapayu, pontho xka munsu ya tsibi, ma gi ntsöt'asehu.

⁴ Nuya 'bɛfi xi 'yot'a ri 'begohu, kaxa Jö gi kahu ne hingi juthwu. Ne yá mhafi xi 'yo ar tsi Hmu togo xa pe'sa ar ts'edi.

⁵ Xka 'buhuwa har ximhai ngu xka nehu, ne xka 'yothu ngu xi ne ri mfenihu. Ne xa xka noju, pontho ngu n'ar meti xi t'ent'i da tho.

⁶ Xka hñu'su ne xka hyohu nunar tsi hogajö'i ñhetho.

Pe'su ar ts'eti ne gi 'yafu Jö

⁷ Jange tsi kuhu, pe'su ar ts'eti, to'mhu ar pa da 'ñep'u ar tsi Hmu. Jangu ar wöhi to'mi da da ar 'bet'o 'ye, wa nuna ta m'efa, ne da ndui da mpot'i, ne ja da nxofo.

⁸ Hö, pe'su ar ts'eti ne tseta ri muihu, ngetho ar tsi Hmu 'bap'utho da ehe.

⁹ Tsi kuhu, yo xa gi ngaxtehu te gatho gi hoxu ri kuhu. Nu'mu hin'ö, ma da t'ek'ahu ri mfeihu, ngetho nö'ö togo ma da hñöxa majöni, 'ba ar 'ñu da ehe.

¹⁰ Tsi kuhu, pe'su ngu n'ar nt'uti gi temfu yá ts'eti yá m'ehni ar tsi Hmu bi mömp'u ár mhö. Teñhu hanja bi tho'u ya dumui.

¹¹ Nuju di nuhu nzatho nu'u tho ya thogi. Xka 'yohu tengu mi pe'sa ar ts'eti ar Hob, ne xka pöhu tema ngöts'i bi umba ar tsi Hmu, ngetho xa döta ár nhwëki ne ár hogamui.

¹² Honse nö'ö xa di tet'ahu tsi kuhu, hinte gi 'ñethu made, ngu ar mhets'i wa ar ximhai. Nö'ö gi eñhu hö, di njap'u, ha nö'ö gi eñhu hin'ö, hin'ö. Yo ma da thus'a ri mfeihu.

¹³ Nu'mu ja te tup'a ri muihu, 'yafu Jö. Ha nu'mu gi johyahu, tuthwu Jö.

¹⁴ Ha nu'mu gi hñeñhu, zoñhu ya ndö har nijö da 'yapa Jö gi thixu, ne da gos'ahu ar nziki da e pota ar tsi Hmu.

¹⁵ Nu'mu da t'apa Jö ne di ñ'emui, go gehnu japi da dixa ar dathi, ne ar tsi Hmu da guts'i. Ha nu'mu xi 'yot'a n'ar ts'oki, da mpumbabi.

¹⁶ Ndahü ri ts'okihu n'a ngu n'a, mhathwu Jö n'a ngu n'a, ne da tsä gi thixu. Nu ár hoga nt'adi n'ar hogajö'i, xa te gatho tsä da 'yot'e.

¹⁷ Ar Elia mar ñ'ohö mi tho ya ts'omfeni nguju n'ehe. Ne bi zit'a ár müi bi 'yapa Jö hinge nda 'wöi, ne himbi 'wö xoge ar ximhai hñu njeje ne 'rato nzönö.

¹⁸ Bi mengi bi 'yapa Jö, ne bi 'wöi man'agi, ha nunar hai bi mengi bi unga ár sofo.

¹⁹ Tsi kuhu, nu'mu gi ko'su n'ar ku xki 'be ar 'ñu majöni,

²⁰ pöhu nö'ö togo da japa n'ar ts'okte da zop'u ár ts'o'ñu, ma da japi da k'ont'a ár pa ndi ma har 'bexui, ne xi mpunga nzeye ya ts'oki.

**Àr 'ra'yo nkohi Jö har ñhöñhö maxei ntongwi
ár mahwifí har hai m'onda ne har ñhömfó
New Testament in Otomi, Querétaro (MX:otq:Otomi,
Querétaro)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Querétaro

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Querétaro

otq

Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Querétaro

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

a3e32dbb-4826-53d8-92fc-afaa86ffff04